ResearchGate

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: https://www.researchgate.net/publication/339552983

Türkiye kış ortası sukuşu sayımları-2005 [Turkey Midwinter Waterfowl Counts-2005]

Technical Report · September 2005

DOI: 10.13140/RG.2.2.19241.34408

CITATIONS
0

READS
18

4 authors, including:

Eray Çağlayan
WWF Turkey
5 PUBLICATIONS **8** CITATIONS
SEE PROFILE

Engin Gem
8 PUBLICATIONS **41** CITATIONS
SEE PROFILE

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Project KuşBank - An Internet Based Citizen Science Project for Bird Conservation View project

Project Transnational Environmental Support System (TESS) View project

All content following this page was uploaded by Esra Per on 28 February 2020.

The user has requested enhancement of the downloaded file.

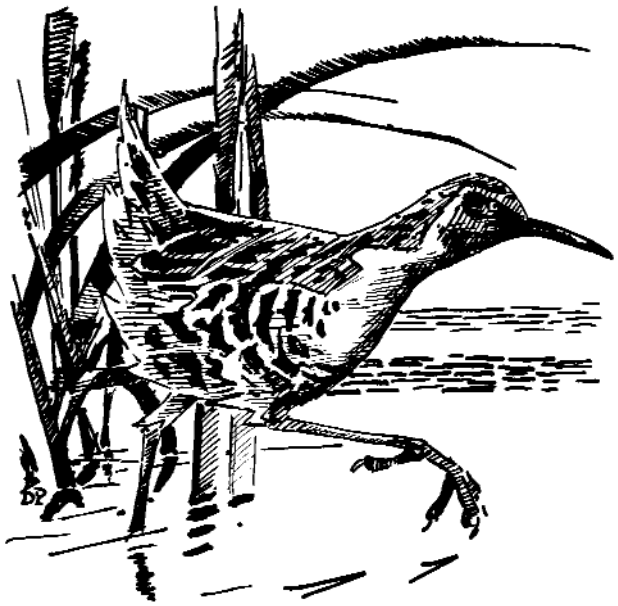
Doğa Derneği

TÜRKİYE KIŞ ORTASI SUKUŞU SAYIMLARI 2005

BirdLife INTERNATIONAL

Doğa Derneği, Önemli Kuş Alanları'nın düzenli olarak izlenmesi ve nesli tehlike altındaki kuş türlerinin korunması amacıyla Türkiye'deki kuş gözlem topluluklarıyla birlikte ortak çalışmalar yürütmektedir. Bu kapsamda gerek kuş gözlemciliğinin yaygınlaşması, gerekse her bir kuş gözlemcisinin bilgi ve deneyiminin geliştirilmesi için farklı projeler hazırlamaktadır. 2005 Kış Ortası Sukuşu Sayımları, Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği'nin desteklediği "Kuş Gözlem Toplulukları Ağı Kapasite Geliştirme Projesi" ve Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattı Şirketi'nin uyguladığı Çevresel Yatırımlar Programı altında yürütülen "BTC Boru Hattı Önemli Kuş Alanları Projesi" kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Su kılavuzu *(Rallus aquaticus)* - Dan Powell, RSPB

Hazırlayanlar

Eray Çağlayan

Dicle Tuba Kılıç

Esra Per

Engin Gem

© Doğa Derneği 2005

Yapım Koordinatörleri: Eray Çağlayan, Dicle Tuba Kılıç, Esra Per, Engin Gem
Görsel Yönetmen: Bülent Karaağaç Uygulama: www.atolyekarya.com
Redaksiyon:.....
Kapak Resmi: Dan Powell, RSPB
Baskı Öncesi Hazırlık: Artısistem, Ankara
Baskı: Dumat Ofset, Ankara

Doğa Dernegi, Ankara 2005

GİRİŞ

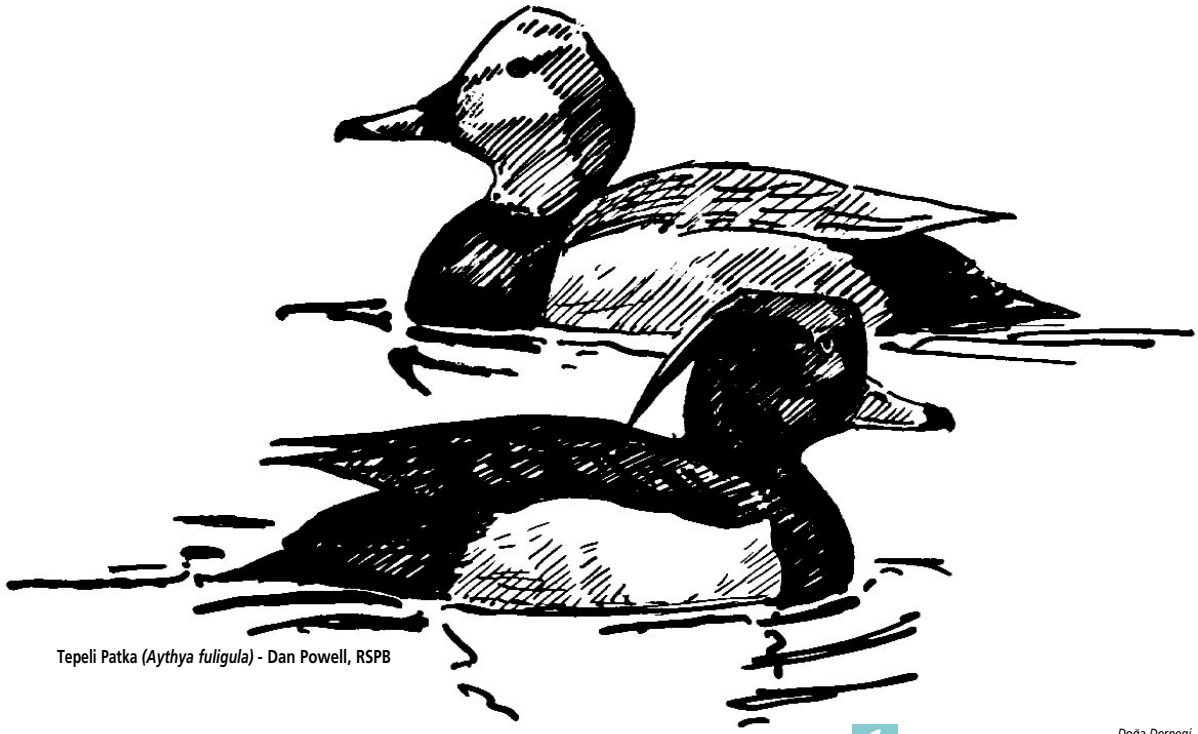
Kış Ortası Sukuşu Sayımları *(KOSKS)*, Uluslararası sukuşu sayımlarının *(USS)* bir parçasıdır. Bu sayımlar sukuşu popülasyonlarını belirlenmek amacıyla alan bazında yapılan ve Wetlands International *(Uluslararası Sulakalanları Koruma Kurumu)* tarafından organize edilen küresel bir sayım organizasyonudur.

Sayımlar her yılın Ocak - Şubat aylarında gerçekleştirilir. Bunun nedeni Ocak ve Şubat aylarının sukuşlarının en hareketsiz olduğu ve sulakalanlarda kümelendiği zaman olmasıdır.

Batı Palearktik ve Güney Batı Asya'da 20.000 alan kış ortasında sayılmaktadır. Çoğunluğu gönüllülerden oluşan yaklaşık 11.000 kişi sayımların gerçekleşmesi için çalışmaktadır. Ortalama 175 tür ve 20 milyon sukuşu her yıl düzenli olarak sayılmaktadır.

Sayımların en önemli özelliği sahip olduğu uzun dönemli bakış açısıdır. Aynı alanlarda aynı noktalardan yapılan standart sayımlar, uzun dönemde popülasyon trendlerinin analiz edilmesinde oldukça yararlı olmaktadır.

- ***Wetlands International, 1967 yılında Avrupa ve bir kaç ülkede uluslararası sukuşu sayımlarına başlamıştır.***
- ***1970 ve 1980 yılları arasında bir çok ülkede uluslararası sukuşu sayımları başlamış ve ülkeler kendi standart metotlarını oturtmuşlardır.***
- ***Wetlands International sonuç raporlarını toplu olarak, katılımcı ülkeler de kendi raporlarını ayrı ayrı yayımlamışlardır.***

Tepeli Patka *(Aythya fuligula)* - Dan Powell, RSPB

TÜRKİYE'DE SAYIMLAR

Türkiye'de KOSKS'lar 1967'den 1989 yılına kadar bir kaç yıl arayla yabancı kuş gözlemcileri tarafından gerçekleştirildi. 1990 – 2002 yılları arasında ülkemizdeki sayımlar Doğal Hayatı Koruma Derneği tarafından organize edildi. 2005 yılında, bu sayımları Doğa Derneği yürütmeye başlamıştır.

2002 yılıyla birlikte sayımlar tamamen Türk kuş gözlemcileri tarafından gerçekleştirilmeye başlanmıştır. 2004 yılında ulusal bir sayım organizasyonu yapılamamıştır. Kuş gözlem toplulukları, kendi çabalarıyla bölgelerindeki sulakalanlarda sayımlar gerçekleştirmişlerdir. Bu sayımlar ulusal bir rapor haline getirilmemiş sonuçlar ulusal kuş veri bankası olan KuşBank'a **(www.kusbank.org)** işlenmiştir. Gerek deneyimli Türk kuş gözlemcilerinin az olması gerekse teknik donanımın yetersizliği ve sayımların yüklü bütçeleri, son yıllarda sayımların bir kaç yılda bir *(üç yılda bir)* yapılması ile sonuçlanmıştır.

2005 yılındaki Kış Ortası Sukuşu Sayımları, Avrupa Birliği'nin büyük desteğiyle kuş gözlem toplululuları ve Doğa Derneği ortaklığıyla gerçekleştirilmiştir. Avrupa Birliği dışında Bakü Tiflis Ceyhan Boru Hattı Şirketi de Türkiye'de kuş gözlemciliğinin gelişmesine verdiği destekle bu sayımların gerçekleştirilmesine katkıda bulunmuştur.

Sayımların amacı

Sayımların amacı ülkeler ve türler bazında sukuşu popülasyonlarının, kısa ve uzun vadede gösterdikleri eğilimleri ortaya koymaktır. Türlerin kış aylarındaki dağılımını belirlemek ve ortaya çıkan veriler ışığında alanlar ve kuş türleri için koruma önceliklerini oluşturmaktır.

Avrupa'da 1960'lı yıllardan beri yapılan bu çalışmayla sukuşlarının nüfus hareketlerini ortaya koymak ve azalmalarını engelleyici tedbirler almak mümkün olmuştur. Ülkemizde de 1967'den bu yana aralıklı olarak yapılan bu sayımlar, Türkiye sulakalanlarının sukuşları açısından taşıdığı önemin ortaya konmasında önemli katkılarda bulunmuştur. Tüm ülkelerde yapılan sayımların sonuçları Wetlands International'da toplanarak analiz edilmektedir.
Sukuşları açısından oldukça önemli bir ülke olan Türkiye'de bu sayımların yapılması şu açılardan önem taşımaktadır:

- ***Uluslararası bir araştırmanın Türkiye bölümünü gerçekleştirerek, birçok sukuşu türünün küresel popülasyonları hakkında bilgiye sahip olmak;***
- ***Doğa korumacılar tarafından çokça ziyaret edilemeyen sulakalanların son durumları hakkındaki bilgilerimizi güncelleştirmek;***
- ***Türkiye'de yürütülen sulakalan koruma çalışmalarına bir temel oluşturması için sukuşlarının sayılarını ve sulakalanların durumlarını belirlemek;***
- ***Avcılık etkinliklerini izlemek, uygulamadaki eksiklikleri belirleyerek, ilgili birimlere iletmek;***
- ***Ülkemizdeki kuş gözlemcilerine uygulamalı eğitim sunmak;***
- ***Sulakalanlar, sukuşları ve çevre konularında kamuoyunu bilgilendirmek.***

Türkiye'de Sayımların Geçmişi

Türkiye'deki sayımlar 1967-1973 ve 1986-1989 yılları arasında çoğunlukla yabancı kuş gözlemcilerinin oluşturduğu ekipler tarafından gerçekleştirilmiştir. 1990, 1992, 1993, 1996, 1999 ve 2002 sayımlarını Doğal Hayatı Koruma Derneği yürütmüştür. 2002 yılındaki sayımlarla ilk defa tümü Türkiye'deki kuş gözlem topluluklarından oluşan ekiplerle sayımlar yapılmaya başlanmıştır. 2005 yılı sayımları ise Doğa Derneği koordinatörlüğünde Türkiye'deki kuş gözlemcileri ve kuş gözlem toplulukları tarafından gerçekleştirilmiştir.

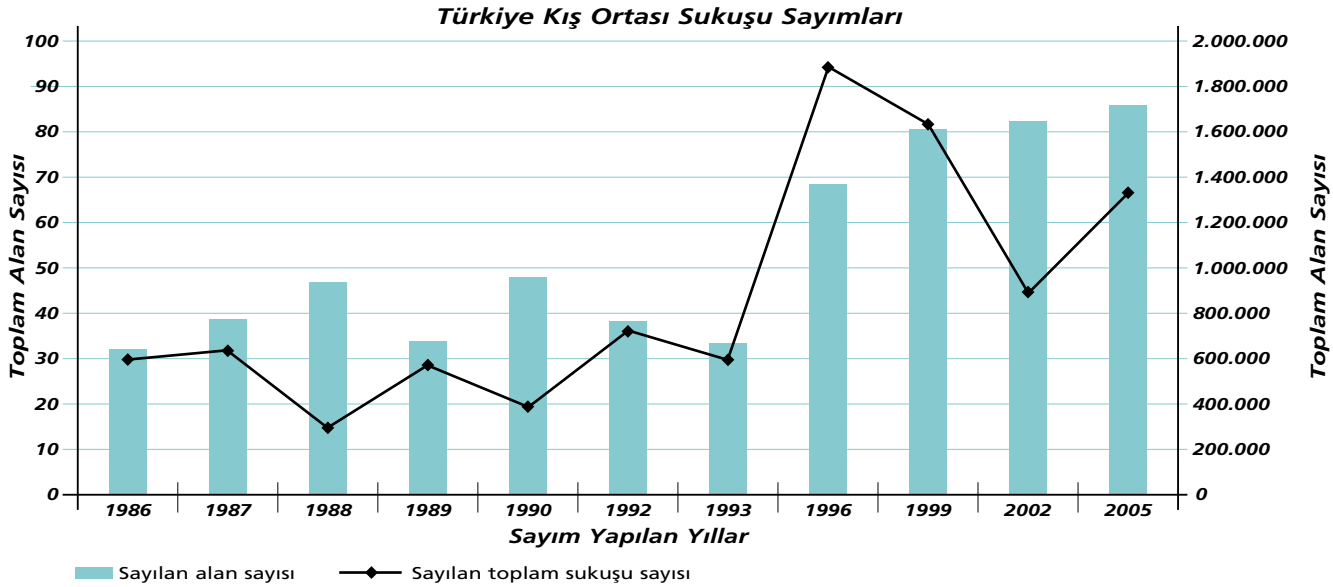
YIL	1986	1987	1988	1986	1986	1986	1986	1986	1986	1986	1986
Sayılan alan sayısı	32	38	46	34	47	38	33	67	81	82	86
Sayılan toplam sukuşu sayısı	*(yaklaşık)* 1.323.007	637.796	303.389	578.379	368.859	702.425	559.094	1.879.068	1.655.390	865.209	1.323.007

Tablo 1: *1986 - 2005 yılları arasında gerçekleştirilen sayımlar*

1986 ile 2005 yılları arasında 11 defa yapılmış olan KOSKS sonuçlarına göre en yüksek sayım 1996 yılında 67 alanda 1.879.068 sukuşu sayılarak yapılmıştır. KOSKS sonuçlarının en düşük sayımı ise 1993 yılında 33 alanda 559.094 sukuşu sayılarak yapılmıştır *(Şekil 1)*.

1986 yılından 1990 yılına kadar her yıl KOSK sayımları yapılmıştır. 1993 ile 2005 yılları arasında 3 yıl ara ile beş defa sayım yapılmıştır. 1993 yılında hem alan hem de sukuşu bakımından az sayım yapılmıştır. Sonraki yıllarda sayılan alan sayısı artarken sukuşu sayısının da arttığı gözlemlenmiştir. Son iki sayım sonuçlarına göre sukuşu sayısında bir artış gözlenmiştir.

Ülkemizde gerçekleştirilen sayım sonuçlarına bakıldığında sayılan alanların sayısal çokluğunun yanı sıra sayım yapılan alanların büyüklüğü ve niteliği ile sayım günün hava koşullarının da sayım sonuçlarında etkili olduğu görülmektedir.

Şekil 1: *1986 - 2005 yılları arasında gerçekleştirilen sayımlarda ziyaret edilen alanlar ve toplam sukuşu sayıları.*

2005 SAYIMLARININ GERÇEKLEŞTİRİLMESİ

2005 yılı sayımları, 2002 yılında da olduğu gibi kuş gözlem topluluklarının katkılarıyla gerçekleştirilmiştir. Türkiye'nin birçok yerindeki sulakalanlarda yapılan bu sayımlar, kuş gözlem topluluklarının kapasitelerinin artmasıyla gelecekte çok daha geniş bölgelerde ve daha uygun olanaklarla yapılabileceğini işaret etmektedir. Doğa Derneği'nin koordinasyonu ve Avrupa Birliği'nin desteğiyle kuş gözlem topluluklarının kendi alanlarında gerçekleştirdiği sayımlar, toplam 86 alanda yapılmıştır. Bugüne kadar Türkiye'de yapılan en geniş kapsamlı sayımdır. Van Gölü gibi bazı alanlar bu yıl ilk defa sayılmıştır. Çalışma kapsamında ziyareti planlanan ama tamamen donma, ulaşım olanaksızlıkları ve hava şartları nedeniyle sayım yapılamayan alanlar da göz önüne alındığında, kuş gözlem topluluklarıyla ortak çalışmanın sayımlar için çok daha avantajlı olduğu görülmektedir.

Sayımların planlanması aşamasında önce sayım yapılacak alanlar daha sonra sayım ekiplerinin oluşturulacağı kuş gözlem toplulukları belirlendi. Daha sonra geçmiş yıllarda uygulanan standart sulakalan sayımları gerçekleştirildi. Bu standart yöntemlerin topluluklar tarafından öğrenilmesi ve bu yıl uygulanabilmesi için Doğa Derneği 2004 Kasım ayı sonunda Diyarbakır Çevre Gönüllüleri Derneği ve Dicle Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu ile ortaklaşa bir Kış Ortası Su Kuşu Sayımları Eğitimi gerçekleştirmiştir. Çalışmaya katılan kuş gözlemcileri aldıkları teorik ve pratik bilgileri kendi topluluklarına da aktararak 2005 sulakalan sayımlarında önderlik etmişlerdir.

Sakarmeke *(Fulica atra)* - Dan Powell, RSPB

Yöntem

Kış Ortası Su Kuşu Sayımları kapsamında her ekip kendisine ayrılan bölgedeki sulakalanları ziyaret eder. Ekipler, sayım yaptıkları her bir alan için ayrı bir kayıt formu doldurur. Bu form, kuş bilgilerinin yanı sıra alandaki yaşam alanları (habitat), tehdit gibi bilgileri de içerir (Bkz. Ek1). Sayım noktaları önceki yılların bilgileri, alan haritaları ve GPS yardımıyla belirlenir.

Sayımlar, çoğunlukla daha önceki kış ortası sukuşu sayımlarında kaydedilen noktalarda, normal şartlarda tüm göl alanı taranacak şekilde ve standart sayım teknikleri kullanılarak yapılır. Bazı durumlarda görüş mesafesi, kötü hava ve ışık şartlarına bağlı olarak %5'in altına inebilir. Bir sulakalandaki sayım, en çok bir günde tamamlanır. Çünkü kuşların gece hareketleri, sayımı farklı günlerde yapmayı geçersiz kılmaktadır. Amaç alandaki sayımları en kısa sürede bitirmektir. Bu kısa süre bize asgari kuş hareketini sunacağından sayımlar da bir o kadar doğru olacaktır. Standart sayım tekniklerinin uygulanma amacı sayımların alanın büyük çoğunluğunu kapsaması ve aynı grupların iki kere aynı alanları sayması gibi sorunlara engel olmaktır.

Kuşlar, grupların yoğunluğuna göre tek tek sayılabilir. Oldukça sık kullanılan bir başka yöntem ise, 5'er, 10'ar, 50'şer ya da 100'er bireylik gruplar halinde sayım yapmaktır. Hava ve ışık şartlarının kötü olduğu, alanın yeterince görülemediği, zamanın daraldığı, kuşların çok kalabalık ya da hareketli olduğu durumlarda yapılacak kaba tahminler, sukuşu popülasyonunun minimum büyüklüğü hakkında bilgi vermektedir.

Topluluk, Kurum veya Kişiler	Sayımları Gerçekleştiren Üyeler
İstanbul Kuş Gözlem Topluluğu *(İKGT)*	Selçuk Armağan, Bahar ve Yavuz Bilgen, Murat Bozdoğan, Özgür Ekincioğlu, Tunç Erdoğan, Cemil ve Ayşegül Gezgin, Ahmet Kütükçü, Oguz Mulayim, Seda Önemci, Evrim Tabur, Tansu Tuncalı, Özkan Üner, Ümit Yardım.
Uludağ Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu *(UluKuş)*	Asuman Aydın, Tansu Tuncalı, Bahar Eryonar, Bükay Yenice, Tuba Efe, Franzi Arıcı, Müşerref Bayraktaroğlu, Ezgi Akdeşir, Seda Önemci, Müge Yazıcı, Güliz Küçükebeoğlu, Sevgi Mutlu.
Ege Doğal Yaşamı Koruma Derneği ve Ege Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu *(EgeDoğa ve EKGT)*	Kazım Çapacı, Ali Atahan, Okan Bilge, Ahmet Akgün, Ömer Döndüren, Şavkan Sevil, Zafer Koray, Ortaç Onmuş, Mustafa Korkmaz, Deniz Güler, Soner Bekir, Burcu Parmak, Çağlar İnce, Barış Uzilday, Efe Yazgülü, Fethi Bengil.
Pamukkale Kuş Gözlem Topluluğu *(PAKKUŞ)*	Derya Kahraman, İbrahim Kahraman, Rabia Kahraman.
Burdur Kuş gözlem Topluluğu *(Burkuş)* ve Antalya Kuş Gözlem Topluluğu *(AKGT)*	Recep Özcan, Lale Aktay, Özgün Sözüer, Çaglar İnce, Çiğdem Sarıbaş, Ufuk Gökduman, Mustafa Küçük, Atike Dal.
Çukurova Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu *(ÇUKGT)*, Doğa Derneği ve Kuş Araştırmaları Derneği	Nilüfer Araç, Tümay Becerancı, Önder Cırık, Süleyman Ekşioğlu, Itri Levent Erkol, Melike Hemmami, Emre İnan, Süreyya İsfendiyaroğlu, Uğur Erhan Kaya, Ayşe Könte.
Diyarbakır Çevre Gönüllüleri Derneği, Dicle Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu *(DicleKuş)* ve Malatya Kuş Gözlem Oluşumu	Murat Biricik, Recep Karakaş, Melik Aksal, Recep Mungan, Hamza Deniz, Metehan Özen, Sevim Kahramaner, Çimen Ay, Alevcan Tümkaya, Erdoğan Kalkan, Yasin Tosun.
Van Yüzüncüyıl Üniversitesi ve Doğa Derneği	Atilla Durmuş, Tuba Kılıç, Geoff Welch
ODTÜ Kuş Gözlem Topluluğu *(OKGT)*, Ankara Kuş Gözlem Topluluğu *(ANKA)*, Doğa Derneği	Barbaros Demirci, Gencer Gençoğlu, Süleyman Ekşioğlu, Tuba Kılıç, Eray Çağlayan, Önder Cırık, Engin Gem, Ian M. Richardson, Geoff - Hilary Welch ve Jose Tavares.
Ondokuzmayıs Üniverstesi Kuş Gözlem Topluluğu *(OMÜKUŞ)*	Kiraz Erciyas, A. Cemal Özsemir, Fazilet Üker, Arzu Gürsoy, Okan Kadir Nohut, Pınar Özçam, Deniz Karadeniz, Sadık Demirtaş, Gökçen Demirbaş, Çağrı Çavdar, Yeşim Karaoğlu, Raşit Çevik, Özlem Balbay, Ö.Avni Yeşildağ, Burhan Torun, Mehmet Deli, Nizamettin Yavuz, Erkan Canca, Erhan Akdağ, Selda Onur, Eser Yoloğlu, Tuğba Başaran, Can Yeniyurt.
Cumhuriyet Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu *(CUMKUŞ)*	Ahper Nuri Delican, Arif Cemal Özsemir, Deniz Karadeniz, Gülşah Akkuş, Mustafa Erdoğdu, Erdem Gürbüz, Yaşar Kehribar.

Tablo 2: *Sayımları gerçekleştiren topluluklar ve üyeleri*

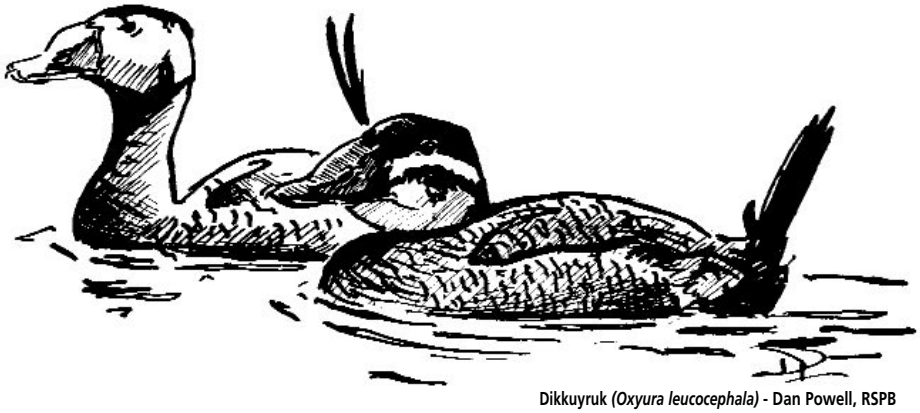
2005 YILI SAYIM SONUÇLARI

Türkiye'deki sulakalanlarda gerçekleştirilen 2005 Kış Ortası Sukuşu Sayımı sırasında, 76 tanesi Önemli Kuş Alanı olan toplam 87 sulakalan ziyaret edilmiştir. Bunun yanında yereldeki kuş gözlem toplulukları, avcı dernekleri ile Milli Parklar ve Av Yaban Hayatı mühendislerinden pek çok sulakalanın sayımlar sırasında tamamen donmuş olduğu öğrenilmiş bu nedenle, donan alanlarda sayımlar gerçekleştirilememiştir.

Alanların büyük çoğunluğu, 15 Ocak – 20 Şubat 2005 tarihleri arasında 13 kuş gözlem topluluğu, Doğa Derneği ekibi ve çeşitli illerdeki kuş gözlemciler tarafından sayılmıştır. Bu yıl diğer yıllardan farklı olarak Van Gölü'nde de sayım yapılmıştır. Fırat ve Dicle Nehirlerinin havzalarında gerçekleştirilen sayımlarla uzun yıllardır sayım yapılamayan Doğu Anadolu Bölgesindeki veri eksiğinin kapanması amaçlanmaktadır. Bölgedeki sulakalan ve barajlar üzerinde gerçekleştirilen sayımların sonuçları bu raporda yer almaktadır. Diyarbakır Çevre Gönüllüleri Derneği'nin yürüttüğü Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı / Küresel Çevre Fonu - Küçük Ölçekli Destek Programı'nca desteklenen ***"Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki Baraj Göllerinin Kuşlar Açısından Öneminin Belirlenmesi ve Yörede Kuş Gözlemciliğinin Geliştirilmesi"*** projesi kapsamında gerçekleştirilen sayım kayıtları ayrı bir rapor olarak yayımlanacaktır. Bu proje kapsamında 2002 ve 2004 yıllarında da aynı alanlarda kışortası sukuşu sayımları gerçekleştirilmiştir.

2005 yılı sayımlarında, bir önceki KOSK sayımına nazaran sayım yapılan toplam alan sayısında büyük bir fark olmamıştır. Ancak 2005 sayımlarında daha büyük alanlar sayılmış ve Türkiye'nin daha büyük bir kısmı kapsanmıştır. Toplam sukuşu sayısında da, 2002 sayımlarına göre büyük bir artış görülmemiştir. Bunun ana nedeninin tüm kuzey yarım kürede ılık geçen kış mevsimi olduğu tahmin edilmektedir. Ayrıca Türkiye'deki sulakalanların su rejimlerine müdahale ve çeşitli tarımsal uygulamalar nedeniyle zarar gördüğü de unutulmamalıdır.

2005 yılı sayımları sırasında alanlara ilişkin tehdit bilgi formlarını dolduran topluluk ve kişi sayısı önceki yıllara göre azdır. Tehdit bilgisini dolduran topluluk / kişi, alan ve tehtidleri aşağıdaki listede belirtilmiştir.

Dikkuyruk *(Oxyura leucocephala)* - Dan Powell, RSPB

Sayım Alanı	Tehdit Bilgisi veren Topluluk/kişi	Tehdit
Uyuz Gölü	Geoff Welch	Nedeni belirsiz kirlilik
Beyşehir Gölü	OKGT	Yasadışı avcılık
Tuz Gölü	OKGT, DD	Drenaj, su seviyesinde düşüş
Kızılırmak	OMÜKUŞ	Yasadışı avcılık, drenaj, tarımdan dönen suların kirliliği, yol genişletme çalışması
Birecik	DicleKuş	Yasadışı avcılık
Kargamış	DicleKuş	Yasadışı avcılık, saz kesimi ve tahribatı
Devegeçidi Barajı	DicleKuş	Yasadışı avcılık
Karakaya Barajı Toygar	DD, DicleKuş, MalatyaKuş	Batkalık alanların kurulmak istendiği bilgisi alındı
Hazar gölü	DicleKuş, DD	Kirlilik
Azaplı Gölleri	DicleKuş	Saz kesimi, ikinci konut ve tesislerin sayısında artış
Bismil Ovası	DicleKuş	Yasadışı avcılık, kirlilik
Akyatan Lagünü	ÇUKGT	Kirlilik (amonyak), saz yakımı, kum alımı
Ağyatan Lagünü	ÇUKGT	Yasadışı avcılık
Hirfanlı Barajı	OKGT, DD	Su seviyesinde düşüş
Akyaka Göleti (Niğde)	DD	Yasadışı avcılık, kirlilik, yaz aylarında yumurta toplandığı bilgisi alındı
Yeşilce	DD	Taş ocakları
Tahtaköprü Barajı	DD	Drenaj, Yasadışı avcılık (yol kenarında tahtaya çakılmış ölü bir gümüş martı bulundu)
K.Çekmece Gölü	İKGT	Yasadışı avcılık, kanalizasyon, endüstriyel genişleme, moloz dökümü, evsel atıklar
Meriç Deltası	İKGT	Yasadışı avcılık, tarımsal genişleme, balıkçılık, drenaj, su çekimi, kuşları rahatsız etme
Sapanca Gölü	İKGT	Yasadışı avcılık, balıkçılık, kuşları rahatsız etme
Saroz Körfezi	İKGT	Şehirleşme, kanalizasyon, sulakalan doldurma, kuşları rahatsız etme
Terkoz Havzası	İKGT	Yasadışı avcılık, kuşları rahatsız etme
B.Çekmece Gölü	İKGT	Şehirleşme, kanalizasyon, endüstriyel genişleme

Tablo 3: *Alanlara ilişkin tehdit bilgisi*

Sayım Yapılamayan Alanlar

2005 yılı sayımlarında geçmişte sayım yapılmış bazı alanlarda sayım yapılamamıştır. Bu durumun ana nedeni, sayım yapılacak alanlardaki hava koşullarıdır; alanlar ya tamamen donmuş ya da görüş ve sağanak yağıştan dolayı sayılamamıştır. Geçmiş yıllarda oldukça fazla sukuşu barındıran Köyceğiz Gölü fırtına ve uzun süren yağışlardan dolayı sayılamamıştır. Aşağıda, sayılması planlanan ancak sayım yapılamayan alanlar ve sayım yapılamama nedenleri açıklanmıştır.

Don nedeniyle sukuşu barındırmayan alanlar

Bu alanların durumları sayımlar gerçekleştirilmeden önce bölgedeki irtibat kişileri ve Milli Parklar baş mühendisliklerinin yardımlarıyla teyid edilmiş, uygun ortam sayımlar sürecinde gerçekleşmediğinden sayım yapılamamıştır: Mogan ve Eymir Gölleri, Seyfe Gölü, Sodalı Göl. Büyük bir kısmı donmuş olan Erçek Gölü'nün sadece su girişlerinde sayım yapılabilmiştir.

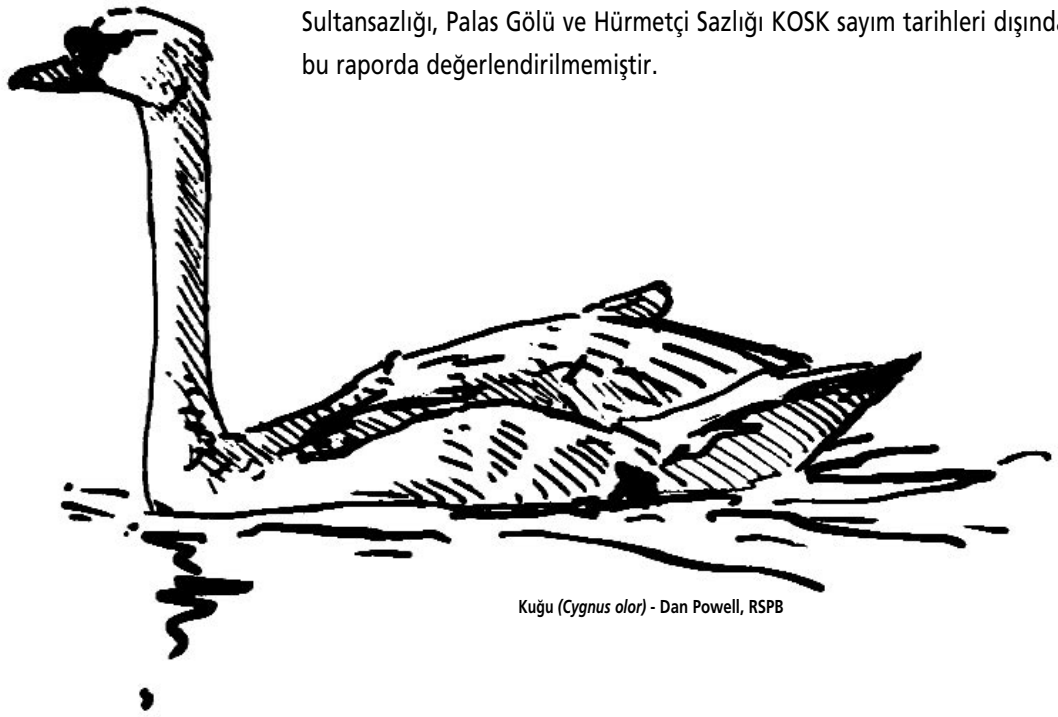
Sis ve ulaşım sorunları dolayısıyla sayım yapılamayan diğer alanlar

Bu alanlar sayım yapılacağı tarihlerdeki yoğun sis ve yağış nedeniyle ulaşılamamış, dolayısıyla sayım yapılamamıştır: Güllük Deltası, Milas-Tuzla, Köyceğiz Gölü, Akşehir ve Eber Gölleri, Gavur Gölü, Iğdır Ovası, Arpaçay Barajı.

Ekip yetersizliği nedeniyle sayım yapılamayan alanlar

Sayım için belirlenen bu alanlar sayımı gerçekleştirecek ekibin insan kaynağı ve ekipman yetersizliği nedenleriyle sayılamamıştır. Ayvalık, Küçük Menderes Deltası, Bafa Gölü,

Sultansazlığı, Palas Gölü ve Hürmetçi Sazlığı KOSK sayım tarihleri dışında sayıldığı için bu raporda değerlendirilmemiştir.

Kuğu *(Cygnus olor)* - Dan Powell, RSPB

Topluluk, Kurum veya Kişiler	Sayım Yapılan Alanlar
Antalya Kuş Gözlem Topluluğu *(AKGT) ve*Burdur Kuş gözlem Topluluğu *(Burkuş)*	Boğaçay, Burdur Gölü, Karataş Gölü, Yarışlı Gölü
İstanbul Kuş Gözlem Topluluğu *(İKGT)*	Büyükçekmece Gölü, Sapanca Gölü, Küçükçekmece Gölü, Meriç Deltası, Saros Körfezi, Terkos Havzası, Boğaziçi, İzmit Körfezi, İstanbul Kıyıları, Kamil Abduş Gölü (Tuzla), Sakarya Deltası
Uludağ Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu *(UluKuş)*	İznik Gölü, Kocaçay Deltası, Uluabat Gölü, Kuş Gölü, Tirebolu Kıyıları, Giresun Kıyıları
Ege Doğal Yaşamı Koruma Derneği ve Ege Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu *(EgeDoğa ve EKGT)*	Gediz Deltası, Çeşme - Alaçatı, Küçük Menderes Deltası, Bakırçay Deltası, Gölmarmara Gölü
Pamukkale Kuş Gözlem Topluluğu *(PAKKUŞ)*	Acıgöl, Işıklı Gölü, Çorak Gölü
Çukurova Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu *(ÇUKGT)*, Doğa Derneği ve Kuş Araştırmaları Derneği	Tuzla Lagünü, Akyatan Gölü, Ağyatan Gölü, Yumurtalık, Göksu Deltası
Diyarbakır Çevre Gönüllüleri Derneği, Dicle Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu *(DicleKuş)* ve Malatya Kuş Gözlem Oluşumu	Keban, Karakaya, Atatürk, Birecik, Karkamış, Devegeçidi, Göksu, Kartalkaya ve Sürgü Barajları, İnekli, Azaplı, Gölbaşı ve Hazar Gölleri, Bismil Ovası, Kabaklı Göleti
Van Yüzüncüyıl Üniversitesi ve Doğa Derneği	Erçek Gölü, Van Gölü
ODTÜ Kuş Gözlem Topluluğu *(OKGT)*, Ankara Kuş Gözlem Topluluğu *(ANKA)*, Doğa Derneği	Hirfanlı Barajı, Akkaya Göleti, Çavuşçu Gölü, Beyşehir Gölü, Eğirdir Gölü, Nallıhan Baraj Gölü, Balıkdamı, Temelli Göleti, Kovada Gölü, Suğla Gölü, Tersakan, Tuz Gölü, Eskil Acıgöl, Sağlık, Ovaçay, Kurtboğazı Barajı, Eğrekkaya Barajı, Akyar Barajı, Çamlıdere Barajı, Balıkdamı, Akgöl, Kozanlı, Uyuz Gölü, Çöl Gölü, Mogan Gölü, Tahtaköprü Barajı, Rize Limanı, Kızılırmak Deltası, Kulu Gölü
Ondokuzmayıs Üniverstesi Kuş Gözlem Topluluğu *(OMÜKUŞ)*	Yedikır Barajı, Kızılırmak Deltası, Yeşilırmak Deltası, Sinop Yarımadası, Samsun Kıyıları
Cumhuriyet Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu *(CUMKUŞ)*	Tödürge Gölü

Tablo 4: *Sayımları gerçekleştiren topluluklar ve sayım yapılan alanlar*

SONUÇLAR

2005 yılı sayımlarının sonuçlarına göre;

Ziyaret edilen alanların sayısı : 87
Toplam sayılan sukuşu sayısı : 1.323.007
Toplam sayılan kuş türü sayısı : 88

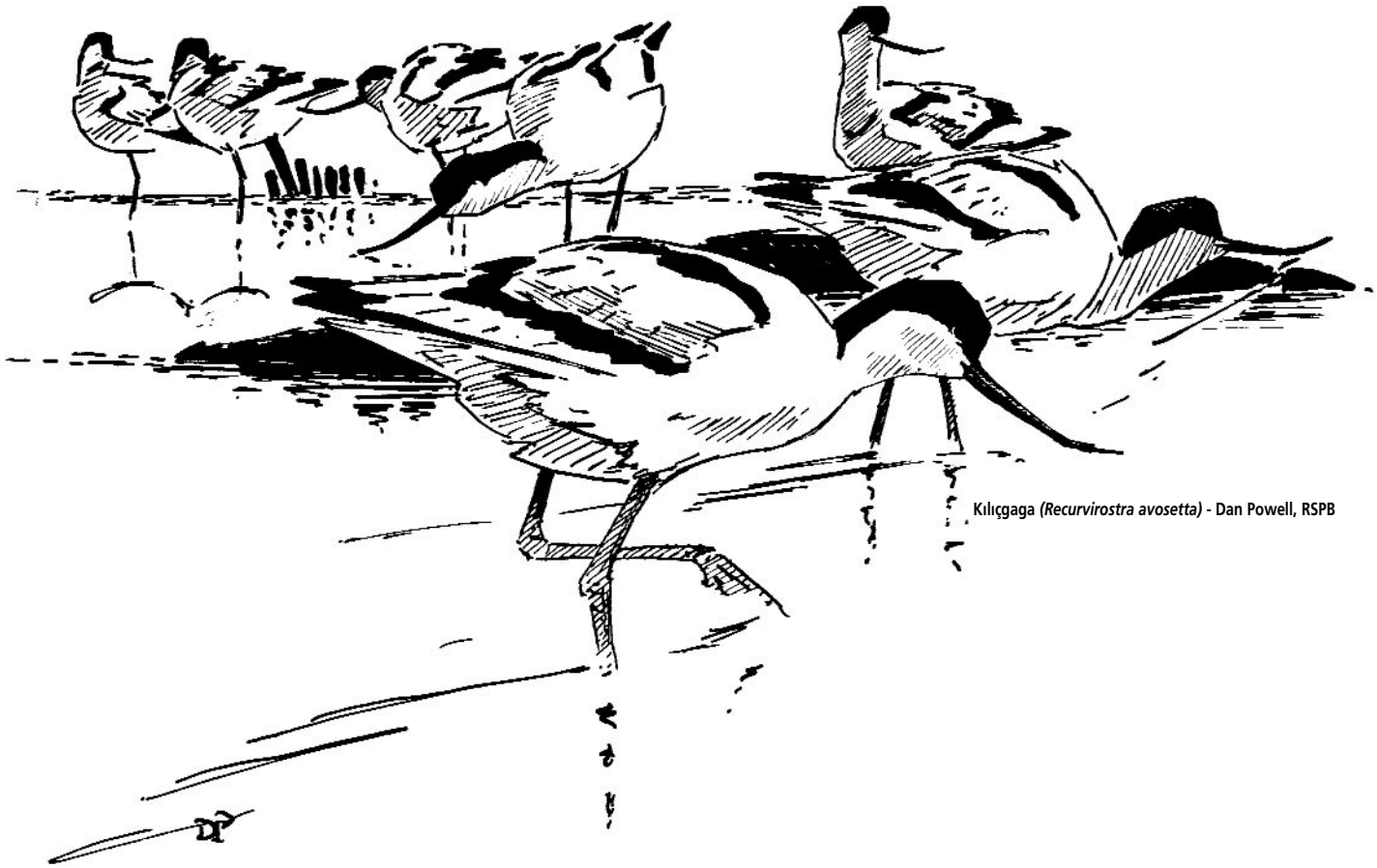
	1999		2002		2005	
1	Sakarmeke *(Fulica atra)*	1.012.910	Sakarmeke *(Fulica atra)*	468.548	Sakarmeke *(Fulica atra)*	621.745
2	Elmabaş *(Aythya ferina)*	136.510	Elmabaş *(Aythya ferina)*	54.664	Yeşilbaş *(Anas platyrhynchos)*	106.140
3	Çamurcun *(Anas crecca)*	99.920	Flamingo *(Phoenicopterus ruber)*	36.950	Çamurcun *(Anas crecca)*	63.640

Tablo 5: *En çok sayılan ilk üç kuş türü*

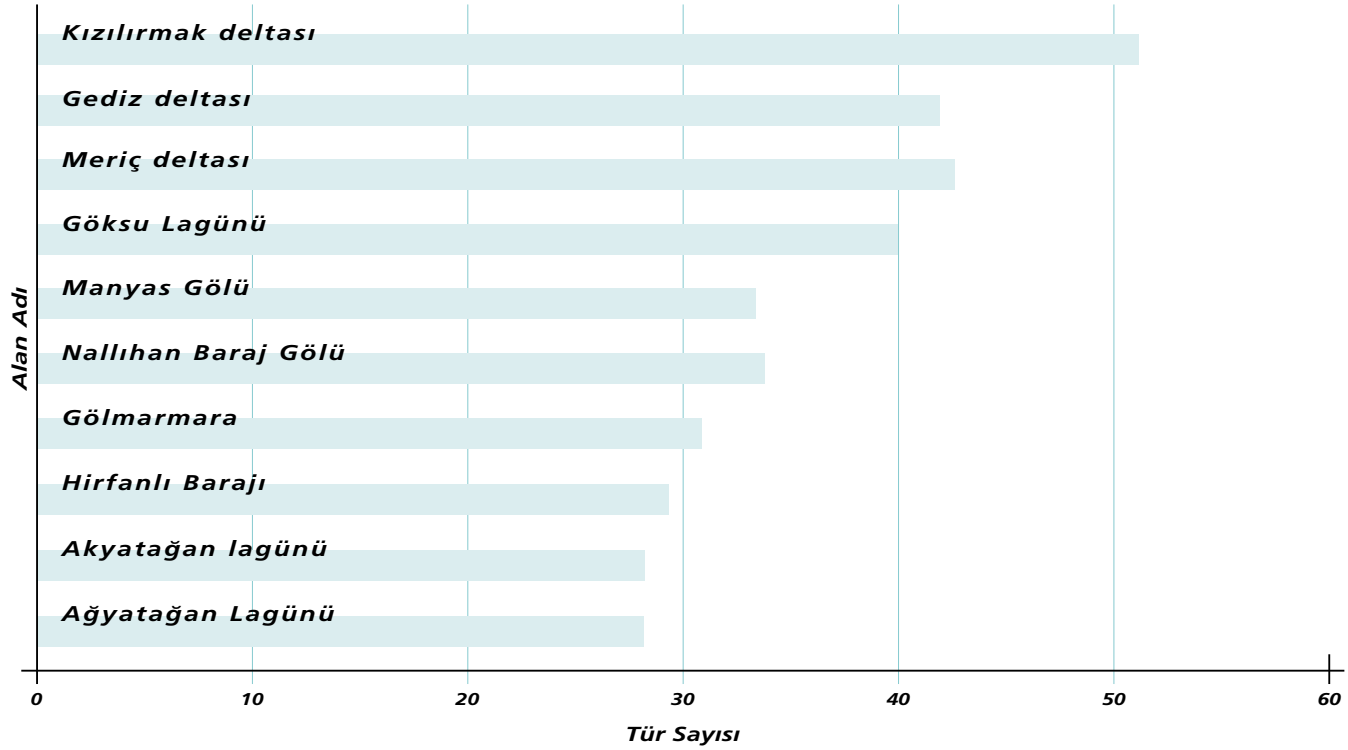
	1999		2002		2005	
1	Uluabat Gölü	288.452	Köyceğiz Gölü	125.489	Kızılırmak Deltası	182.456
2	Eğirdir Gölü	234.784	Eğirdir Gölü	96.184	Eğirdir Gölü	129.727
3	Beyşehir Gölü	140.387	Beyşehir Gölü	89.060	Burdur Gölü	125.551

Tablo 6: *En çok sukuşu sayılan üç alan*

2005 Yılı Kış Ortası Sukuşu Sayımları sonuçlarına göre en fazla sukuşu Kızılırmak Deltası'nda sayılmıştır *(Tablo 6)*.

Kılıçgaga *(Recurvirostra avosetta)* - Dan Powell, RSPB

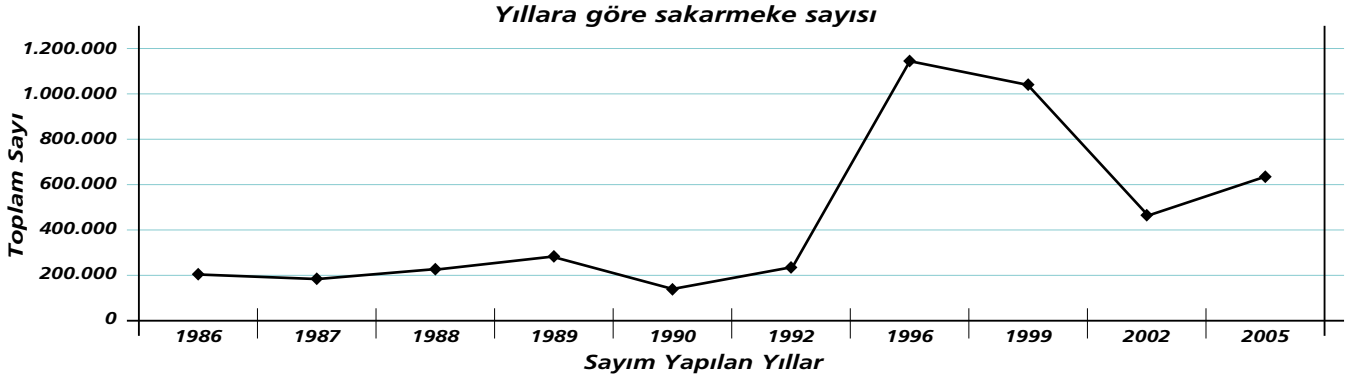

Şekil 2: *2005 yılı sayımlarında en fazla sukuşu türü barındıran ilk on alan*

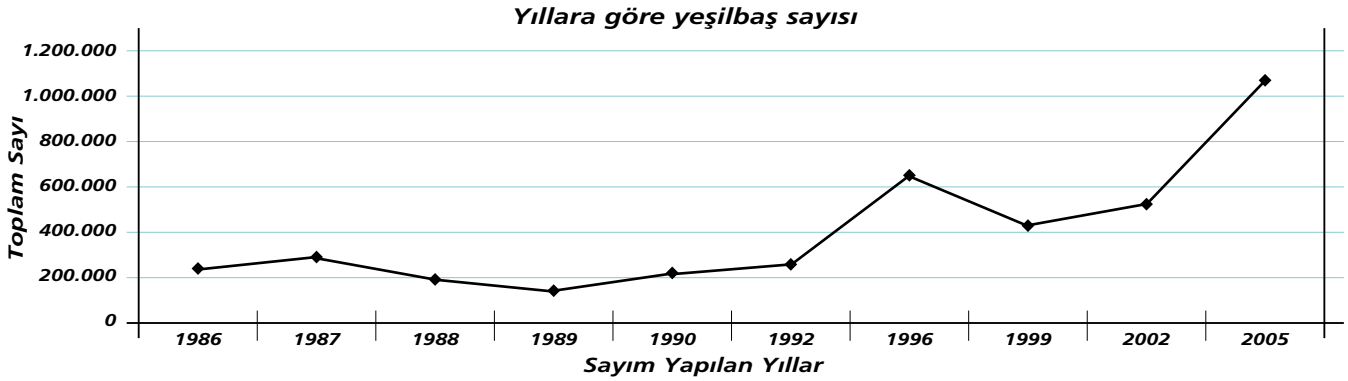
2005 Yılında gerçekleştirilen sayımlar göstermiştir ki delta ve lagünler kuş çeşitliliği bakımında oldukça zengin alanlardır. Kızılırmak Deltası 51 türle listeinin başında gelmektedir, Gediz ve Meriç Deltaları 43 türle ikinciliği paylaşmaktadır. Daha sonra Göksu Lagünü 40 tür, Manyas Gölü ve Nallıhan Barajı 34, Gölmarmara 31, Hirfanlı 29, Akyatan ve Ağyatan lagünleri 28 türle listedeki yerlerini almışlardır.

2005 Kış Ortası Sukuşu Sayımları ve bazı yaygın türlerin son 10 sayımdaki değişimleri

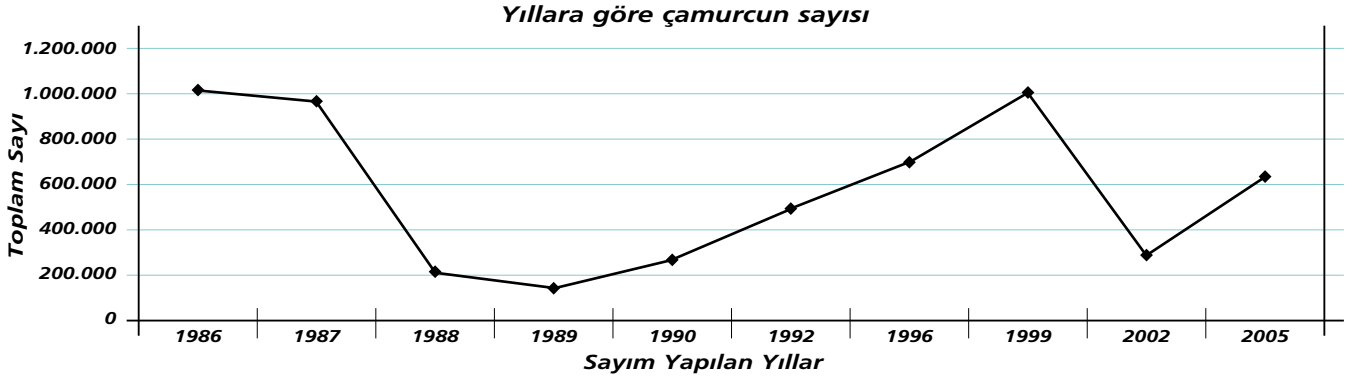
2005 Yılı Kış Ortası Sukuşu Sayımları sonuçlarına göre sakarmeke *(Fulica atra)* daha önceki yıllarda olduğu gibi en fazla sayılan kuş türü olmuştur *(Şekil 3).*

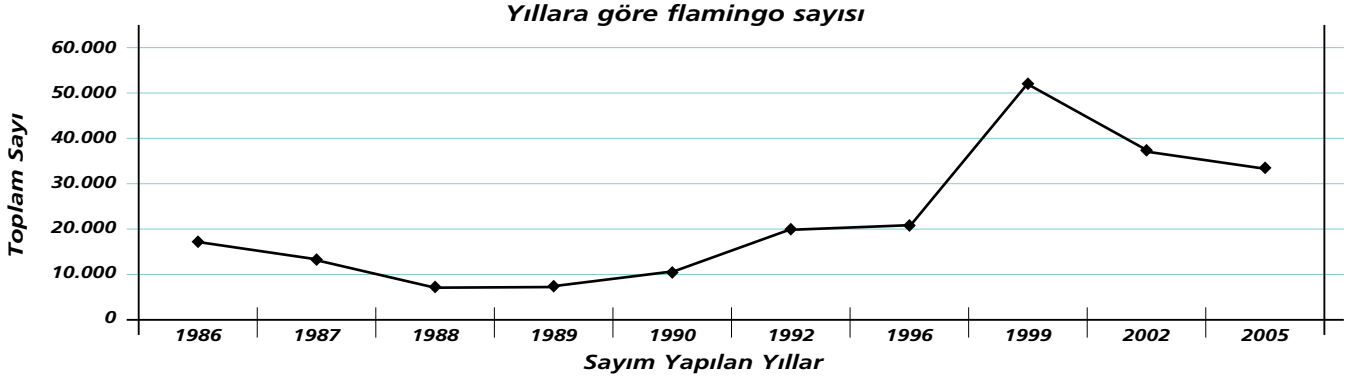
Şekil 3: *1986-2005 yılları arasındaki KOSKS sonuçlarına göre sakarmekenin (Fulica atra) kışlama popülasyonunda artış olduğu gözlemlenmiştir. 2005 Yılı Kış Ortası Sukuşu Sayımları sonuçlarına göre sakarmeke (Fulica atra) daha önceki yıllarda olduğu gibi en fazla sayılan kuş türü olmuştur.*

Şekil 4: ***Yeşilbaşın*** *(Anas platyrhynchos)* ***kayıt sayısında görülen artış 2005 yılında 106.140'a ulaşmıştır. Yeşilbaş*** *(Anas platyrhynchos)* ***kışlama popülasyonundaki bu artışın ülkemizde 2005 kışının ılıman geçmesinin de etkisi olduğu düşünülmektedir.***

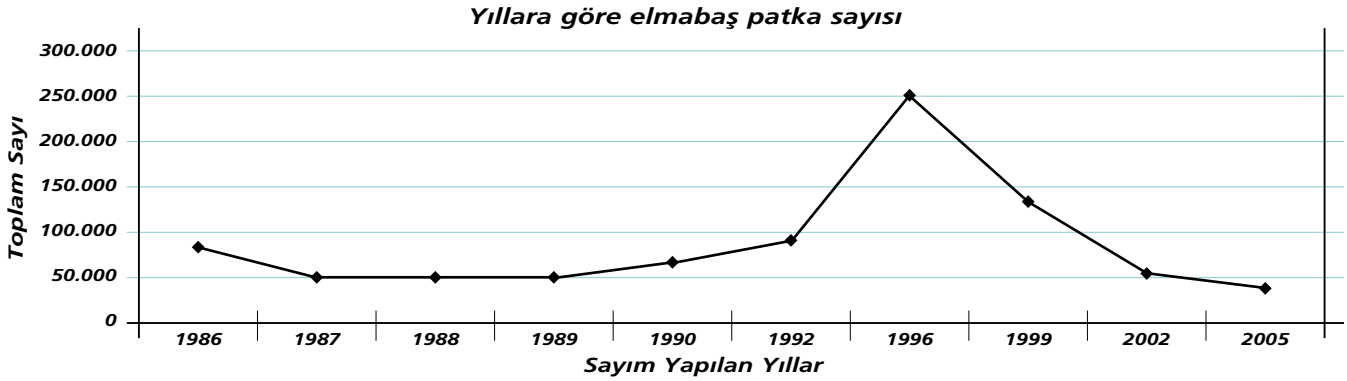
Şekil 4: ***Çamurcun*** *(Anas crecca)* ***sayıları yıllara göre ani değişimler gösterebilmektedir. Türün kışlama popülasyonunda bir miktar azalma olduğu görülmektedir.***

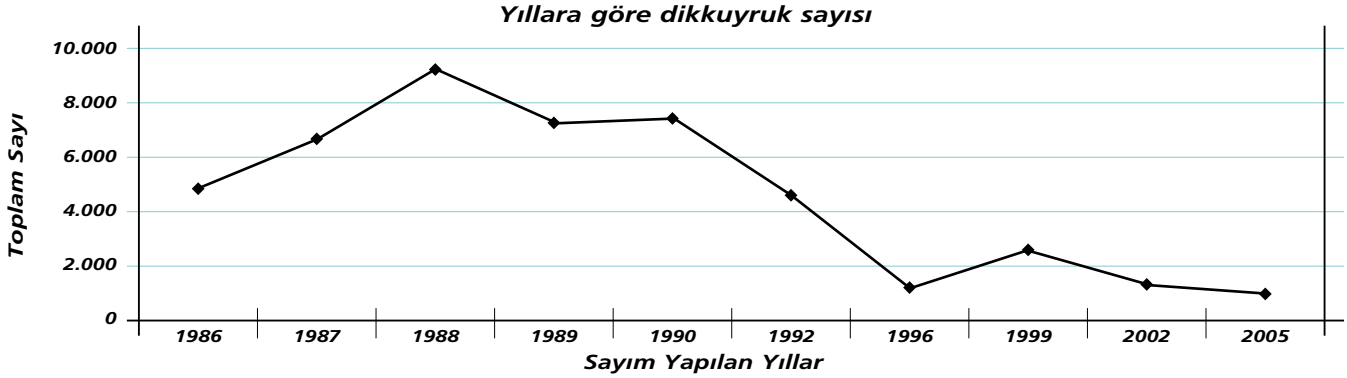
Şekil 6: ***1999 yılında sayılan toplam flamingo*** *(Phoenicopterus ruber)* ***sayısı 51.755 iken 2005 KOSKS sayımında 35.144'e düşmüştür. Son on sayım dikkate alındığında flamingonun*** *(Phoenicopterus ruber)* ***kışlama popülasyonunun arttığı söylenebilir.***

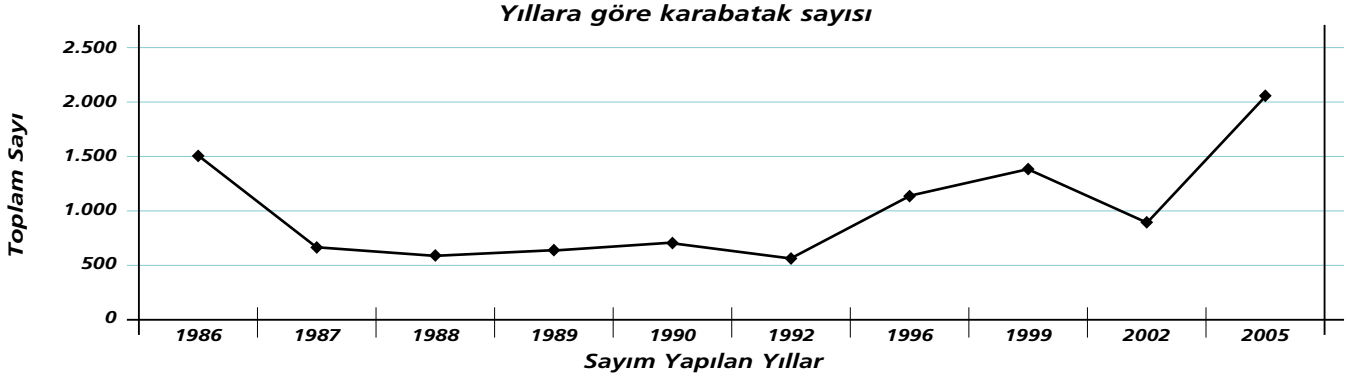
Şekil 7: ***1992 – 2002 yılları arasındaki soğuk kışlar bu dönemde kuğunun*** *(Cygnus olor)* ***kışlama popülasyonunda artışa neden olmuştur.***

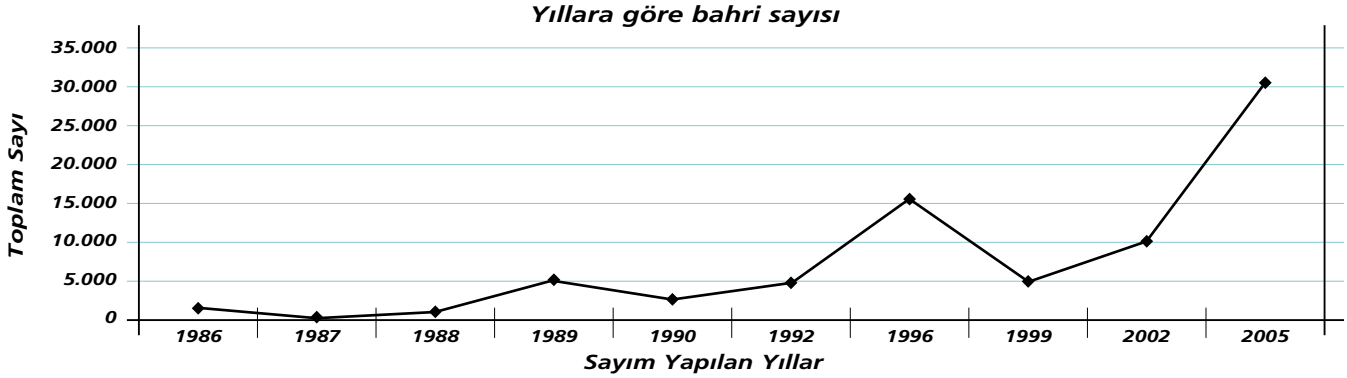
Şekil 8: **Elmabaş patkanın** *(Aythya ferina)* **kışlama popülasyonunda 1996 yılı haricinde büyük bir değişim olmamıştır. 1992 – 2002 yılları arasındaki soğuk kışlar bu dönemde türün kışlama popülasyonunda artışa neden olmuştur.**

Şekil 9: **Dikkuyruğun** *(Oxyura leucocephala)* **Türkiye Kuşları Kırmızı Listesi'ndeki kışlama kategorisi Hassas** *(VU)* **olarak belirlenmiştir. KOSKS sonuçları da türün kışlama popülasyonunda azalma eğilimi olduğunu göstermektedir.**

Şekil 10: **Küçük karabatağın** *(Phalacrocorax pygmeus)* **kışlama popülasyonu son sayımlarda artış göstermektedir.**

Şekil 11: **Bahrinin** *(Podiceps cristatus)* **kışlama popülasyonu hızlı bir artış göstermektedir. Bu artışın nedenleri arasında yüzey alanı büyük baraj göllerin sayımlara eklenmesi gelmektedir.**

Tablo 7: *ÖKA kriterlerini sağlayan alanlar*

ÖKA Adı	Euring Kodu	Türün Türkçe Adı	Türün Latince Adı	Sayı	ÖKA Kriteri
Acıgöl	1710	Angıt	Tadorna ferruginea	773	A4i, B1i
Ağyatan Lagünü	1790	Fiyu	Anas penelope	12.213	B1i
	5120	Karakarınlı Kumkuşu	Calidris alpina	105	B2
	sukuşu			39.541	A4iii
Akyatan Lagünü	1210	Büyük Akbalıkçıl	Egretta alba	203	A4i, B1i
	1470	Flamingo	Phoenicopterus ruber	15.296	A4i, B1i
	4330	Turna	Grus grus	1.320	B1i
	4560	Kılıçgaga	Recurvirostra avosetta	220	B2
	sukuşu			27.186	A4iii
Balikdamı	1710	Angıt	Tadorna ferruginea	680	A4i, B1i
Beyşehir Gölü	1960	Macar Ördeği	Netta rufina	20.000	A4i, A4iii, B1i
	4290	Sakarmeke	Fulica atra	45.448	A4i, A4iii, B1i
	sukuşu			84.385	A4iii
Boğaziçi	720	Karabatak	Phalacrocorax carbo	3.000	B1i
	800	Tepeli Karabatak	Phalacrocorax aristotelis	384	B1i
Burdur Gölü	1540	Ötücü Kuğu	Cygnus cygnus	10	B3
	1710	Angıt	Tadorna ferruginea	424	A4i, B1i
	1980	Elmabaş Patka	Aythya ferina	13.186	B1i
	2260	Dikkuyruk	Oxyura leucocephala	440	A1, A4i, B1i
	4290	Sakarmeke	Fulica atra	89.418	A4i, A4iii, B1i
	sukuşu			125.551	A4iii
Büyükçekmece Gölü	820	Küçük Karabatak	Phalacrocorax pygmeus	37	A1
Çorak Gölü	1710	Angıt	Tadorna ferruginea	200	B1i
Eğirdir Gölü	70	Küçük Batağan	Tachybaptus ruficollis	1.155	A4i, B1i
	4290	Sakarmeke	Fulica atra	87.413	A4i, A4iii, B1i
	5921	Van Gölü Martısı	Larus armenicus	315	A4i, B1i
	sukuşu			129.727	A4iii
Gediz Deltası	821	Küçük Karabatak	Phalacrocorax pygmeus	150	A1
	892	Tepeli Pelikan	Pelecanus crispus	389	A1, A4i, B1i
	1470	Flamingo	Phoenicopterus ruber	17.332	A4i, B1i
	1710	Angıt	Tadorna ferruginea	633	A4i, B1i
	1730	Suna	Tadorna tadorna	1.019	B1i
	4560	Kılıçgaga	Recurvirostra avosetta	417	B1i, B2
	5120	Karakarınlı Kumkuşu	Calidris alpina	2.392	B2
	5925	Gümüş Martı	Larus cachinnans	4.017	B1i
	sukuşu			74.668	A4iii
Göksu Lagünü	1530	Küçük Kuğu	Cygnus columbianus	3	B2
	1710	Angıt	Tadorna ferruginea	400	A4i, B1i
	4290	Sakarmeke	Fulica atra	27.494	A4iii, B1i
	4330	Turna	Grus grus	125	B1i
	4560	Kılıçgaga	Recurvirostra avosetta	72	B2
	5120	Karakarınlı Kumkuşu	Calidris alpina	800	B2
	sukuşu			47.285	A4iii
Gölmarmara Gölü	70	Küçük Batağan	Tachybaptus ruficollis	2.414	A4i, B1i
	720	Karabatak	Phalacrocorax carbo	7.651	A4i, B1i
	822	Küçük Karabatak	Phalacrocorax pygmeus	574	A1, A4i, B1i
	893	Tepeli Pelikan	Pelecanus crispus	490	A1, A4i, B1i
	4290	Sakarmeke	Fulica atra	24.181	A4iii
	sukuşu			44.824	A4iii
Hirfanli Baraji	1530	Küçük Kuğu	Cygnus columbianus	36	B1i, B2
	2030	Tepeli Patka	Aythya fuligula	6.480	B1i
	2260	Dikkuyruk	Oxyura leucocephala	225	A1, A4i, B1i
	4290	Sakarmeke	Fulica atra	20.399	A4iii
	sukuşu			53.265	A4iii
Işıklı Gölü	4290	Sakarmeke	Fulica atra	31.405	A4iii, B1i
	sukuşu			34.030	A4iii

ÖKA Adı	Euring Kodu	Türün Türkçe Adı	Türün Latince Adı	Sayı	ÖKA Kriteri
Karkamış	820	Küçük Karabatak	Phalacrocorax pygmeus	197	A1
	4290	Sakarmeke	Fulica atra	110.131	A4i, A4iii, B1i
	sukuşu			118.434	A4iii
Keban Barajı	90	Bahri	Podiceps cristatus	10.012	A4i, B1i
	1710	Angıt	Tadorna ferruginea	367	A4i, B1i
	5921	Van Gölü Martısı	Larus armenicus	3.863	A4i, B1i
	sukuşu			23.202	A4iii
Karakaya Barajı	90	Bahri	Podiceps cristatus	12.159	A4i, B1i
	4290	Sakarmeke	Fulica atra	28.447	A4iii, B1i
	5921	Van Gölü Martısı	Larus armenicus	4.632	A4i, B1i
	sukuşu			55.107	A4iii
Karataş Gölü	1710	Angıt	Tadorna ferruginea	643	A4i, B1i
Kızılırmak Deltası	823	Küçük Karabatak	Phalacrocorax pygmeus	174	A1
	1540	Ötücü Kuğu	Cygnus cygnus	25	B3
	1840	Çamurcun	Anas crecca	30.000	A4i, A4iii, B1i
	1860	Yeşilbaş	Anas platyrhynchos	50.000	A4iii, B1i
	2260	Dikkuyruk	Oxyura leucocephala	341	A1, A4i, B1i
	4270	Sazhorozu	Porphyrio porphyrio	1.044	A4i, B1i
	4290	Sakarmeke	Fulica atra	57.186	A4i, A4iii, B1i
	sukuşu			182.456	A4iii
Kocaçay Deltası	720	Karabatak	Phalacrocorax carbo	1.144	B1i
	820	Küçük Karabatak	Phalacrocorax pygmeus	33	A1
	890	Tepeli Pelikan	Pelecanus crispus	45	A1, A4i, B1i
Kocaeli-Merkez	5120	Karakarınlı Kumkuşu	Calidris alpina	190	B2
Manyas Gölü	720	Karabatak	Phalacrocorax carbo	4.153	B1i
	820	Küçük Karabatak	Phalacrocorax pygmeus	40	A1
	891	Tepeli Pelikan	Pelecanus crispus	80	A1, A4i, B1i
Meriç Deltası	820	Küçük Karabatak	Phalacrocorax pygmeus	302	A1, A4i, B1i
	1530	Küçük Kuğu	Cygnus columbianus	68	B1i, B2
	1540	Ötücü Kuğu	Cygnus cygnus	132	B3
Nallıhan Baraj Gölü	90	Bahri	Podiceps cristatus	3.451	A4i, B1i
	720	Karabatak	Phalacrocorax carbo	3.645	B1i
	1210	Büyük Akbalıkçıl	Egretta alba	145	A4i, B1i
	1530	Küçük Kuğu	Cygnus columbianus	4	B2
	1710	Angıt	Tadorna ferruginea	4.243	A4i, B1i
	sukuşu			35.116	A4iii
Sapanca Gölü	sukuşu			26.490	A4iii
Terkos Havzası	820	Küçük Karabatak	Phalacrocorax pygmeus	50	A1
Tersakan Golu	1710	Angıt	Tadorna ferruginea	200	B1i
Tirebolu- Sahil	800	Tepeli Karabatak	Phalacrocorax aristotelis	300	B1i
Tuzla Lagünü	4560	Kılıçgaga	Recurvirostra avosetta	50	B2
Van Gölü Kuzey	1530	Küçük Kuğu	Cygnus columbianus	18	B1i, B2
	1710	Angıt	Tadorna ferruginea	452	A4i, B1i
	1540	Ötücü Kuğu	Cygnus cygnus	12	B3
	5921	Van Gölü Martısı	Larus armenicus	467	A4i, B1i
Van Gölü Güney	5921	Van Gölü Martısı	Larus armenicus	1.174	A4i, B1i
Yedikır Barajı	823	Küçük Karabatak	Phalacrocorax pygmeus	251	A1, A4i, B1i
Yeşilırmak Deltası	823	Küçük Karabatak	Phalacrocorax pygmeus	179	A1
Yumurtalık Lagünü	1470	Flamingo	Phoenicopterus ruber	1.617	A4i, B1i
	4330	Turna	Grus grus	10	B1i
	4560	Kılıçgaga	Recurvirostra avosetta	136	B2
	5120	Karakarınlı Kumkuşu	Calidris alpina	360	B2

Tablo 8: *1999 - 2005 ve 2005 yıllarında sayım yapılan alanlar ve toplam sukuşu sayıları*

ÖKA Kodu	ÖKA Adı / Alan Adı	Toplam Sukuşu Sayısı		
		1999	2002	2005
ORT041	Tödürge Gölü			319
ORT038	Tuzla - Palas	2117	288	
ORT035	Sultnasazlığı	27373	45	
ORT032	Seyfe Gölü	1788		
ORT030	Ereğli Ovası	2807	878	
ORT029	Karapınar Ovası	3074	44	
ORT028	Hirfanlı Baraji	35789	2840	53265
ORT027	Eşmekaya Sazlığı	759		
ORT024	Kulu Gölü	2245	1300	451
ORT023	Tuz Gölü			1424
ORT023	Eskil Acıgöl			536
ORT022	Tersakan Gölü	177		3385
ORT021	Bolluk Gölü	161		
ORT017	Kozanli Gölü	1441		88
ORT015	Uyuz Gölü			17
ORT012	Mogan Gölü		4146	5
ORT007	Çavuşçu Gölü			2236
ORT005	Balikdami			6131
ORT002	Nallıhan Baraj Gölü		6667	35116
OBK016	Yeşilırmak Deltası	931	1239	4051
OBK013	Kızılırmak Deltası	99396	23745	182456
OBK012	Yedikır Barajı	6266	1243	6388
OBK011	Sarıkum	1835	2543	3061
OBK011	Sinop Gerze			796
OBK011	Sinop Yarımadası Kıyıları			442
MAR031	Sakarya Deltası			1850
MAR030	Sapanca Gölü	44643	26200	26490
MAR028	İznik Gölü	4327	2686	2831
MAR022	Boğaziçi	20310	22644	6257
MAR018	Küçükçekmece Gölü	12245	11141	12400
MAR017	Büyükçekmece Gölü	4551	4504	4391
MAR016	Terkos Havzası	8450	6526	9550
MAR013	Uluabat Gölü	288452	6827	9987
MAR012	Kocaçay Deltası	9244	1430	9987
MAR011	Manyas Gölü	469	4730	13087
MAR005	Saros Körfezi			237
MAR004	Meriç Deltası	73212	43542	9664
GDA012	Bismil Ovası			667
GDA011	Devegecidi Baraji		7352	5752
GDA004	Kargamış Barajı		48240	118434
GDA003	Birecik Barajı		1933	11620
GDA002	Azapli Gölü		589	7253
GDA002	İnekli Gölü			3325
GDA002	Gölbaşı Gölü			225
EGE027	Işıklı Gölü	32254		34030
EGE023	Gölmarmara	36695	8814	44824
EGE021	Güllük Deltası	250	3139	
EGE021	Milas-Tuzla	1586	18012	
EGE016	Bafa Gölü	39952	42043	
EGE015	Büyük Menderes Deltası	72697	43542	
EGE013	Küçük Menderes	571	1492	1248
EGE008	Tuzla - Ayvalık	1894	762	
EGE007	Güzelhisar - Çaltıdere - Çandarlı - Bakırçay	1969	455	2804
EGE005	Gediz Deltası	126148	78741	74668
EGE002	Mavişehir - Çeşme Alaçatı	11794	15512	14370
DOG051	Iğdır Ovası	1787		
DOG033	Erçek Gölü			44
DOG007	Keban Barajı			23202
DOG003	Karakaya Barajı		5806	55107
AKD061	Gâvur Gölü	74		

ÖKA Kodu	ÖKA Adı / Alan Adı	Toplam Sukuşu Sayısı		
		1999	2002	2005
AKD052	Ağyatan Lagünü		19446	39541
AKD052	Yumurtalık Lagünü	44152	2323	3259
AKD051	Akyatan Lagünü	90851	7440	27186
AKD051	Tuzla Lagünü		23113	3778
AKD048	Göksu Lagünü	17157	4946	47285
AKD033	Beyşehir Gölü	140347	89060	84385
AKD029	Kovada Gölü	19082	4439	613
AKD028	Eğirdir Gölü		96184	129727
AKD025	Karakuyu Sazlığı	353		
AKD024	Burdur Gölü		11933	125551
AKD023	Yarışlı Gölü	2649	5401	2549
AKD022	Karataş Gölü	893	984	4248
AKD021	Acıgöl	12201	2880	2340
AKD020	Çorak Gölü	4504		7441
AKD019	Salda Gölü	4115	2327	
AKD002	Köyceğiz Gölü	6770	125489	
	Göksu Baraji		597	6941
	Kocaeli - Merkez			6776
	Atatürk Barajı		5999	4404
	Van Gölü - Güneyi			3247
	Hazar Gölü			3244
	Van Gölü Kuzey			3186
	Kartalkaya Barajı			2301
	Rize Limanı			1973
	Suğla Gölü			1818
	Samsun Merkez Kıyıları - Eğitim Fakültesi Önü			1197
	Tuzla - Marmara	2094		1118
	Tirebolu - Sahil			927
	Temelli Gölü - Kuğu Restoran Önü			747
	Akgöl			455
	Boğaçay / Antalya			418
	Kurtboğazı Barajı		86	397
	Sağlık			316
	Çamlıdere Barajı			291
	Giresun - Espiye ilçesi; Gelevera Deresi ile Yağlıdere			189
	Akyar Barajı			136
	Eğrekkaya Barajı			120
	Akkaya Göleti			90
	Tahtaköprü Barajı	1031		53
	Kartal - İstnabul - Cevizli			43
	Ovaçay		64	28
	Surgu Gölü			22
	Çöl Gölü			2
	Amik Ovası	83		
	Avlan Gölü	113		
	Azap Gölü	309	589	
	Demirköprü barajı	2493	6619	
	Eymir Gölü	918		
	Finike - Antalya	81		
	Gölhisar	546		
	İvriz Barajı	245	1325	
	Kavak Deltası	500		
	Kızören Barajı	29		
	Kocagöl	583	4050	
	Patara Ova Gölü	11		
	Porsuk Barajı	7403		
	Selevir Barajı	1996		
	Seyhan Barajı	1008	2271	
	Sülüngür	574		
	Kabaklı Göleti			194

TEŞEKKÜR

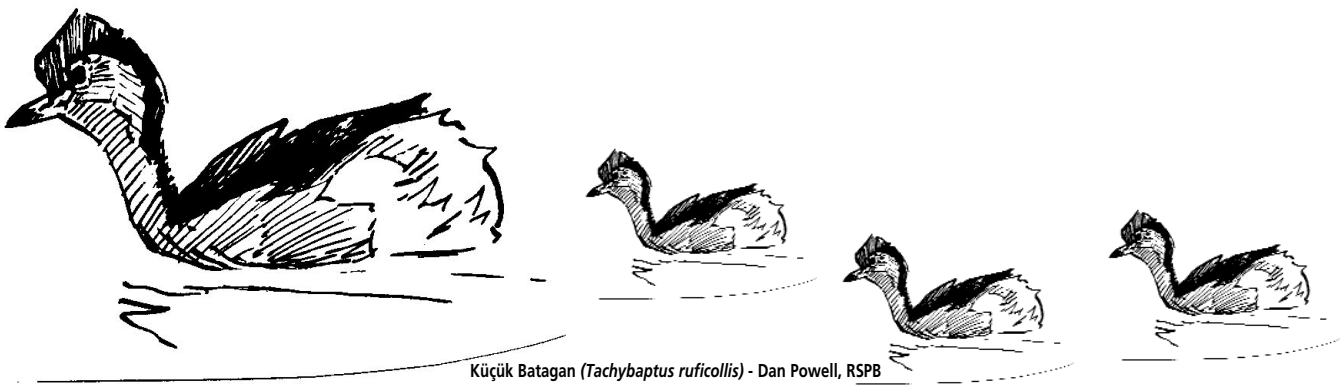
Kış mevsiminin zor şartlarına rağmen büyük bir özveriyle gösterdikleri çaba ve çıkardıkları güzel çalışmadan dolayı Kış Ortası Sukuşu Sayımlarını gerçekleştiren Akyaka'yı Sevenler Derneği, Ankara Kuş Gözlem Topluluğu *(ANKA)*, Antalya Kuş Gözlem Topluluğu *(AKGT)*, Burdur Kuş gözlem Topluluğu *(Burkuş)*, Cumhuriyet Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu (CUMKUŞ), Çukurova Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu *(ÇUKGT)*, Dicle Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu *(DicleKuş)*, Diyarbakır Çevre Gönüllüleri Derneği, Ege Doğal Yaşamı Koruma Derneği *(EgeDoğa)*, Ege Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu *(EKGT)*, Erciyes Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu, İstanbul Kuş Gözlem Topluluğu *(İKGT)*, Kuş Araştırmaları Derneği, Malatya Kuş Gözlem Oluşumu, ODTÜ Kuş Gözlem Topluluğu *(OKGT)*, Ondokuzmayıs Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu *(OMÜKUŞ)*, Pamukkale Kuş Gözlem Topluluğu *(PAKKUŞ)*, Uludağ Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu *(UluKuş)* sayım ekipleri, Hilary Welch, Geoff Welch, Jose Tavares, Ian M. Richardson ve diğer kuş gözlemcilerine;

Sayımların yapılabilmesi için lojistik ve personel desteği sağlayan Atila Durmuş, Kadir Çelik, Ahmet Akün, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Biyoloji Bölümü ve Çevre ve Orman Bakanlığı, Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü İzmir, Samsun ve Bursa baş mühendisliği çalışanlarına;

Samsun Bölgesi'nde çalışmalarımızı destekleyen Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Kültür Daire Başkanlığı'na;

Jandarma Genel Komutanlığı'na;

ve raporun hazırlanmasında yardımcı olan Atilla Canpolat ve tüm gönüllülerimize teşekkür ederiz.

Küçük Batagan *(Tachybaptus ruficollis)* - Dan Powell, RSPB

Kış Ortası Sukuşu Sayımları *(KOSKS)*

KAYIT FORMU

Alanın Adı:	**Tarih:**
ÖKA Kodu:	**Hava Durumu:**
Sayım Ekibi:	**Bulutluluk:**
	Görüş Mesafesi:
	Rüzgar:
	Diğer Teknik Notlar:

Alanın Bitki Örtüsü (Habitatı):	
Açık deniz:	Dağ bozkırları:
Akarsular ve taşkın ovaları:	Ekili dikili alanlar:
İç durgun sular *(Göl, baraj, vs.)*:	Maki ve fundalıklar:
Kıyı ekosistemi:	Ormanlar:
Ova bozkırları:	Yüksek dağ çayırları:
Hiç bitki bulunmayan alanlar *(kayalık, kumul vs.)*:	Yapılaşmaya açılmış diğer yapay alanlar:

Alana Yönelik GÖZLEMLEDİĞİNİZ/DUYDUĞUNUZ Tehditler:	
Avcılık:	Odun toplama:
Tarımsal yoğunlaşma/genişleme:	Ormanda otlatma:
Drenaj:	Su çekimi:
Endüstri / Şehirleşme:	Altyapı sistemi:
Set / Baraj inşaası:	Yoğun orman işletmesi:
ÖKA üzerinde baraj:	Doğal olaylar:
Havza üzerinde baraj:	Turizm:
Ağaçlandırma:	Ağaç kesimi:
Su ürünlerine yönelik faaliyetler / Balıkçılık:	Yabancı tür *(bitki/hayvan)* yerleştirme:
Bitki örtüsü yakımı:	Sürdürülemez işletme:
Tarım alanlarının yer değiştirmesi:	Aşırı otlatma:
Traşlama (ticari):	Kuşları rahatsız etme:
Kanalizasyon:	Endüstriyel genişleme:
Sulakalan doldurma:	Diğer:

Alanla İlgili Kişilerin Detayları *(Kuşçu, Resmî, Çevreci, Avcı, Dernek vs.)*:

Alan İçin Koruma Çalışmaları *(Yürütülen / Planlanan)*:

Sayım Noktaları ve Kuş Türleri

Nokta Adı *(Varsa)*:	Kuş Türleri:
UTM Koordinatı:	
Başlangıç:	
Bitiş:	

Nokta Adı *(Varsa)*:	Kuş Türleri:
UTM Koordinatı:	
Başlangıç:	
Bitiş:	

Nokta Adı *(Varsa)*:	Kuş Türleri:
UTM Koordinatı:	
Başlangıç:	
Bitiş:	

Nokta Adı *(Varsa)*:	Kuş Türleri:
UTM Koordinatı:	
Başlangıç:	
Bitiş:	

Nokta Adı *(Varsa)*:	Kuş Türleri:
UTM Koordinatı:	
Başlangıç:	
Bitiş:	

Nokta Adı *(Varsa)*:	Kuş Türleri:
UTM Koordinatı:	
Başlangıç:	
Bitiş:	

Sadece Bakarsan Görebilirsin!

Türkiye kuşlar konusunda iki Avrupa birinciliği aldı.

Avrupa'nın en çok kuş türüne sahip ülkesi;
ve kuş türlerini en hızlı kaybedeni.

Onları korumak ülkemizi korumak demek.

Kuş gözlemciliği yaparak,
kuş türlerinin korunmasına katkıda bulunabilirsiniz.

Unutmayın! Onlar biz baktığımız sürece var!

Foto: Melih Özbek

REPRO

Kızılgerdan, Türkiye'deki park ve bahçelerde yaygın olan kuşlardan sadece biri.

Kuş gözlem gruplarına katılmak için:
www.dogadernegi.org

"AB Komisyonu'nun katkılarıyla"

Doğa Derneği

Doğa Derneği, Önemli Kuş Alanları'nın düzenli olarak izlenmesi ve nesli tehlike altındaki kuş türlerinin korunması amacıyla Türkiye'deki kuş gözlem topluluklarıyla birlikte ortak çalışmalar yürütmektedir. Bu kapsamda gerek kuş gözlemciliğinin yaygınlaşması, gerekse her bir kuş gözlemcisinin bilgi ve deneyiminin geliştirilmesi için farklı projeler hazırlamaktadır. 2005 Kış Ortası Sukuşu Sayımları, Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği'nin desteklediği "Kuş Gözlem Toplulukları Ağı Kapasite Geliştirme Projesi" ve Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattı Şirketi'nin uyguladığı Çevresel Yatırımlar Programı altında yürütülen "BTC Boru Hattı Önemli Kuş Alanları Projesi" kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Doğa Derneği

Doğa Derneği

Kennedy Caddesi, No:50/19, 06660 Kavaklıdere, Ankara
Tel: (0 312) 448 0 537 • Faks: (0 312) 448 0 258
www.dogadernegi.org • www.sifiryokolus.org

View publication stats